

o per ser un mot cat.-oc que per aquell temps només hagués penetrat per Aragó, o sigui per totes dues raons juntes.

En el castellà clàssic sí que és ja un mot ben assimilat i divulgat, però els diccs de Covarrubias i *DAnt* encara només li reconeixen l'acc. abstracta de «assiento del lugar», «el lugar o parte de terreno que ocupa un cuerpo», que en efecte era usual i fins predominant en aquesta època. «Barcelona --- en *sitio* y en belleza, única», *Quixot* (II, § 72, 272v^o), «el lugar, como agora vemos, era muy fuerte por su *sitio* natural», Ambrosio de Morales; ús que tant recorda el que hem vist a les *VidesR* i en l'últim passatge de Jaume I; «el sabio Capitán le necessita / a que describa el *sitio* de la tierra, / el orden, el poder que el campo encierra», Mi guel de Silveira († 1636); i en fi un que, per cert, és traduït del català: «estos *sittos* para prados son muy raros, porque no tienen el aire, *sitio*, tierra y agua favorable» en l'Agricultura del Prior Miquel Agustí (c. 1620).

Tanmateix, ja llavors comencem de trobar exs de la perfecta sinonímia que el cast actual practica entre *sitio* i *lugar*: innovació que per aquell temps devia ser pròpia del llenguatge parlat i de l'estil planer i familiar: «no etá muy lexos de aquí un *sitio* donde ---», «los enlutados --- no se podían mover: así que muy a su salvo don Quixote los apaleó a todos, y les hizo dexar el *sitio* mal de su grado», *Quixot* (I, xii, 40; xix, 72v^o). Al costat d'aquesta persisteixen fins avui accs antigues, més pròpies del llenguatge administratiu o jurídic, que és encara l'ambient original del mot: el *Real Sitio de La Granja, de Aranjuez* etc; *bienes sittios* (com en el català dels segles XIII-XIV) 'béns immobles' (= cat. ant.), així ja el 1742; un *sitio* 'un so llat por edificar', enlloc tan viu com a l'Argentina, al menys en el S. XIX, del qual dono cites a la nota 2 de l'article SITIO del DECH I ja parlarem de *sitio* 'setge, encerclament'.

Amb això hem revisat totes les formes romàniques amb *i* postònica. Les quals creaven un problema als romanistes, car aquesta vocal destorbava per derivar-les del ll. *situs*. Així és com Diez (*Wb.*, 488), volta partir del verb *sittar*, i derivant-ne *sitio*, donava com a ètímon el germànic: b.-al. ant. *sittian* 'seure', *bisittian* 'assetjar, posar setge', a.-al. ant. *sizzan* 'seure' (avui *sitzen*), frisó ant. *sitta*, ags. *sittan* (angl. *to sit* 'seure'), tots els quals suposen un germ. occid. *SITTJAN*. Cosa que rebutjava M-Lübke (*REW.* 7782) amb el fonament que el mot romànic, vista la seva extensió, només podria venir del gòtic, segons la fonètica del qual el mot en qüestió tindria una -*r*- simple, mentre que les formes romàniques suposarien una -*rr*-

Vet aquí per què el seu deixeble Bruch, observant certs motius per creure que el burgundi duplicava les consonants davant *j*, pensà en aquest dialecte germànic, al qual es podria atribuir una forma **SITTJAN* (*ZRPb* XL, 645). Amb això aconseguí convèncer M-Lübke (*REW.* 7961b), però a tort, car a part de la invers semblança d'atribuir al burgundi una forma tan diferent de la del seu parent immediat, el gòtic, salta a la

vista que no es poden explicar les formes romàniques, exclusives de la Península i Occitània, a base d'una llengua que només es va parlar bon tros més al Nord, i que fins a Borgonya va influir molt escassament en els parlars romànics locals

Per consegüent Gamillscheg (*Rom Germ* I, p. 378) es decidí a partir d'un subst. gòtic **sēti* 'seient, seti'. Això seria preferible a molts punts de vista, si haguéssim d'acceptar una etimologia germànica forçosament seria aquesta. En efecte, l'escandinau antic té en ús corrent un neutre *sēti* 'seient', 'pila d'herba' (del qual es prengué l'anglès *seat* 'seient', 'la seu'), avui danès *sæde*, suec *sate*, que bé pogué tenir una correspondència gòtica, com sigui que té el mateix vocalisme que l'a.-al. ant *gsāzu* (avui *gesass*) i el ll *sēdes*, i fins i tot s'ha citat un a-al *inj sāze*; realment a l'esc. ant. *sēti* respondria el gòtic amb **sēti* (tal com *lékimón = lækna, mēkis = mæker, mērita = mārð* etc.); i si bé el gòtic ja té *sitts* 'seient', imaginariem l'existència de dos mots, tal com coexistiren *sezsal* i *gsāzu* en alt-alemany. Des del punt de vista romànic tampoc no hi ha objeccions fonètiques, car digui M-Lubke el que digui, la -*r*- gòtica intervocàlica es pot conservar en romànic sense sonoritzar, i en un mot tardà no hi havia raó per canviar -*rr*- en *ç*; la metafonia *seti* > *siti*, **setio* > *sitio* també estaria en regla. No és impossible, doncs, que Gamillscheg vagi trobar la solució del problema: car l'objecció que és estrany que en aquest cas l'ibero-romànic i la llengua d'oc estiguin més germanitzats que el francès té força però no decisiva.

A desgrat de tot, i no sols perquè hi restin tants punts hipotètics, crec que no és aquest el bon camí, gòtic; i en port, que en mots d'origen gòtic té una veu decisiva, és també *sitio*, que conservant la -*r*- postònica, contra totes les regles i tendències d'aquesta llengua (*chuva* 'pluja' = cast. *lluvia*, *estudo* 'estudi', *murcho* = cat *musti* etc), denuncia encara una data més moderna. Pertot arreu, el mot romànic presenta sentits i usos que ens fan memòria molt més de les accs. i l'ambient jurídic i oficial del ll. *situs* que no pas del significat elemental i el to popular de l'angl *seat* i congèneres.

Ultra els exemples ibero-romànics que ja he citat, observem exs occitans com «los quatre vens / correran / --- / que la terra despeçaran, / de so *seti* la levaran», «Ollandia es --- mens curan de rapina que les autres Germàs, ab les quals es unida quant a *seti*, lengua et senhoria», «e l rey Josahat lo pren et *asetetlo* e l rial *seti*, e pautet-li la corona e l cap» (cites del PSW). El *sitio* y *belleza única* de Cervantes, els *sittios reales* de Castella, el *seti* de les *VidesR* i de Jaume I, són inseparables del *sit* francès i del *sito* italià «posto, luogo, situazione, posizione», de la provenença dels quals, llatina i cultista, no hi ha dubte possible.

I ¿què direm dels *bienes sittios* dels castellans, tan ben documentats també en la nostra llengua? És palès que aquí tenim l'adjectiu llatí *situs*, -*a*, -*um*. No és cosa de donar massa importància a la È que suposen l'oc. *sētī* i cat. *sētri*: és evident que aquí ha influenciat *SĒDERE* (oc. *sezzer*, cat. *seure*), junt amb la *e* de *setge*